



**Jednota  
filozofická  
Brno**



**Pondělí 6. 11. 2023**

**16:00-17:40**



**FF MU, A11**

**6. listopadu 2023**

**doc. Tereza Matějčková**

**FF UK**

## **Einmal ist keinmal. Opakování, tradice a citace v humanitních vědách**

### **Anotace**

Podle latinského rčení je opakování matkou moudrosti. Navzdory tomu se dnes málokdo chce opakovat, což je fenomén, který německý sociolog Andreas Reckwitz osvětluje svým výzkumem. Paradigma originality, které od 70. let 20. století vládne západní společnosti, vrhlo až zlověstný stín na opakování, napodobování a kopírování. Své snažení neupínáme k tomu, co je standardizované a tradiční; jako jednotlivci i zástupci institucí usilujeme o jedinečnost, inovativnost, neotřelost. Obtíž je nasnadě, přinejmenším pro humanitní vědy. Není totiž vůbec zjevné, jestli v jejich kontextu existuje kategorie novosti, resp. již předpoklad, že existují „nové myšlenky“ není samozřejmý. Sama se tímto problematickým předpokladem zabývat nebudu, přinejmenším ne výslovně. Zaměřím se na fenomén opakování, který je – v mé interpretaci – ústřední pro mnohé humanitní vědy. Protože je pro humanitní vědy stěžejní jazyk, který je sedimentací minulého myšlení a proběhlé reflexe, tíhnou k minulosti. Cílem humanitních věd, zvláště filosofie, nemůže být formulování prognóz. Spíše mají vdechovat tradici nový život – nikoli však pro tradici samu, ale pro naši přítomnost. Oživujeme-li důležité podněty z minulých děl, získáváme odstup od přítomnosti, s nímž se právě proto můžeme stát současní. Teprve z tohoto odstupu můžeme přítomnost reflektovat, zasahovat do ní či odhalovat pouhé módy a na jejich pozadí rozpoznávat to, co je podstatné.